

4.9.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö lausuntopyyntö asiassa VN/31662/2023

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n yleisen tuoteturvallisuusasetuksen täytäntöön panemiseksi tarvittavaksi lainsäädännöksi ja laiksi kulutuspalvelujen turvallisuudesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n yleisen tuoteturvallisuusasetuksen täytäntöön panemiseksi tarvittavaksi lainsäädännöksi ja laiksi kulutuspalvelujen turvallisuudesta. Ehdotuksen tavoitteena on panna kansallisesti täytäntöön EU:n yleinen tuoteturvallisuusasetus ja uudistaa kulutuspalvelujen turvallisuutta koskevaa yleistä sääntelyä niin, että siinä otetaan nykyistä paremmin huomioon palvelujen turvallisuuden erityispiirteet ja nykyaikainen turvallisuusajattelu.

EU:n yleisen tuoteturvallisuusasetuksen täytäntöön panemiseksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kuluttajatuotteiden turvallisuudesta, muutettavaksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia sekä kumottavaksi kuluttajaturvallisuuslaki ja eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annettu laki. Joitakin kuluttajaturvallisuuslain nojalla annettuja asetuksia ehdotetaan kumottavaksi. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi laki kulutuspalvelujen turvallisuudesta.

Yleisen tuoteturvallisuusasetuksen soveltamisalaan kuuluvista tuotteista säädettäisiin kuluttajatuotteiden turvallisuudesta annetussa laissa siltä osin kuin se on asetuksen mukaan tarpeen. Laissa säädettäisiin lähinnä tuoteturvallisuutta koskevista kielivaatimuksista, toimivaltaisista markkinavalvontaviranomaisista ja joistakin näiden toimivaltuuksista sekä yleisen tuoteturvallisuusasetuksen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista. Suurin osa toimivaltuussääntelystä olisi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa. Kuluttajatuotteiden turvallisuudesta annetussa laissa säädettäisiin myös kuluttajien käyttöön tarkoitettujen koneiden markkinavalvonnasta ja niitä koskevan sääntelyn rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista sekä kuluttajaturvallisuusasiain neuvottelukunnasta.

Tullin tehtävät markkinavalvontaviranomaisena

Tullille ei olla ehdottamassa tehtäviä kulutuspalvelujen valvonnassa, joten näiltä osin valtiovarainministeriön tarkastelu rajautuu kuluttajatuotteiden turvallisuutta koskeviin ehdotuksiin. Valtiovarainministeriö toteaa, että ministeriön hallinnonalalla toimivan Tullin tehtävät markkinavalvontaviranomaisena eivät juurikaan muutu näiden hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettujen muutosten ja uuden lainsäädännön johdosta. Tullin tehtävät ja toimivaltuudet markkinavalvontaviranomaisena vastaisivat ehdotetussa uudessa kuluttajatuotteiden turvallisuudesta annetussa laissa edelleen nykytilaa, eli Tulli valvoisi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rinnalla yleisten kulutustavaroiden turvallisuutta, mutta vain laissa tarkoitetuissa tilanteissa. Tullin ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston välinen työnjako näiltä osin vakiintunut. Valtiovarainministeriö pitää kuluttajatuotteiden valvonnan vastuiden säilyttämistä nykyisellään selkeänä ja kannatettavana ratkaisuna.

Laki sisältäisi myös informatiivisen viittauksen markkinavalvonnasta annettuun lakiin, jossa säädetään Tullin tehtävistä ulkorajavalvontaviranomaisena. Tulli toimii markkinavalvontalain 4 §:n 2 momentin mukaisesti markkinavalvontasetuksen 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna ulkorajatarkastuksista vastaavana viranomaisena ja valvoo markkinavalvontalain 23 §:ssä tarkoitettua maastavientikiellon ja 25 §:ssä tarkoitettua hävittämismääräyksen noudattamista ulkorajalla. Näiltäkään osin Tullin tehtäviin ei olla esittämässä muutoksia.

Tiedonhallintalain vaatimusten huomioiminen

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (609/2019), tiedonhallintalaki) 8 §:n 2 momentin mukaan toimialasta vastaavan ministeriön on laadittava tiedonhallintalain 5 §:n 3 momentin mukainen arviointi, kun valmisteltavat säännökset vaikuttava tietoaisteistoihin ja tietojärjestelmiin, minkä lisäksi ministeriön on arvioitava suunniteltujen säännösten vaikutukset asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon.

HE-luonnoksen kohdassa 4.1.5.4 todetaan, että ”Tiedonsaanti- ja tiedonluovutusosoikeutta sekä tiedottamista koskevia säännöksiä päivitetäisiin ottaen huomioon erityisesti tietosuojaa ja salassapitoa koskeva sääntely.” Vaikutusarvioinnista ei kuitenkaan ilmene, mikä vaikutus tiedonsaanti- ja tiedonluovutusosoikeuksia ja tiedottamista koskevilla säännöksillä on viranomaisten toimintaan.

Kohdassa 4.2.3.6 vaikutuksista valvontaviranomaisiin kerrotaan, että ”Asiakirjavalvonta aiheuttaisi nykyiseen verrattuna jonkin verran lisätyötä valvontaviranomaiselle tietojen vastaanottamisen ja läpikäynnin osalta, kun nykyinen turvallisuusasiakirjakäytäntö korvattaisiin ehdotetulla yleisellä kirjaamisvelvollisuudella, jota noudattaessaan palveluntarjoajat voisivat sisällyttää

kuluttajaturvallisuutta koskevat seikat omiin järjestelmiinsä ja laajempiin turvallisuussuunnitelmiin”. Lisäksi kohdassa lausutaan, että ”Ehdotettu valvontasääntely mahdollistaisi kuitenkin valvontaviranomaisen resurssien tarkoituksenmukaisemman kohdentamisen ja tehokkaan, useita palveluntarjoajia kattavan valvonnan”. Vaikutusarvioinnista ei kuitenkaan ilmene, edellyttääkö tai mahdollistaako kyseinen valvonta, eli ”valvontaviranomaisen resurssien kohdentamisen tehokkaaseen, useita palveluntarjoajia kattavaan valvontaan”, tietojärjestelmien kehittämistyötä.

HE-luonnoksesta ilmenee, että esityksellä olisi vaikutusta viranomaisten toimivaltaan ja markkinavalvontaviranomaisten väliseen toimivallanjakoon. Luonnoksessa ei kuitenkaan ole tarkemmin arvioitu niihin mahdollisesti kohdistuvia vaikutuksia esimerkiksi tiedonhallinnan vastuiden, tietojärjestelmien, tietoaineistojen muodostamisen ja tiedonsaantioikeuksien osalta.

Valtiovarainministeriö toteaa, että tiedonhallintalain mukaisen arvioinnin tekeminen on toimialasta vastaavan ministeriön lakisääteinen velvollisuus. Jos vaikutuksia ei arvioida olevan, olisi tästäkin selkeyden vuoksi hyvä mainita hallituksen esityksessä.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Terhi Järvikare

VN/31662/2023-VM-85

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: